

20
91

Krajanské listy

Lidový týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

ROČNÍK I.

Redakce a administrace: Łuck, Włodzimierska 66a. (skrz. poczt. 121.)

ČÍSLO 50.

Nad prvním ročníkem.

První zkušební rok našeho časopisu máme, Bohu díky, za sebou. Nemusíme ani příliš opakovat, že tento první rok nebyl nikterak snadným pro náš časopis. Začínali jsme svou práci bez peněžitých fondů a bez jistoty, zda se časopis uje mezi našim lidem natolik, aby snesl městskou režii, která je mnohem větší než režie časopisu na venkově. Proto jsme hned na začátku podnikli akci k rozšíření časopisu a tato akce přinesla zdárný výsledek. Pak zde byla otázka směru časopisu. Dlouho se kolisalo, než se tento ustálil; není ovšem vyloučeno, že ve směru mohou nastoupiti ještě některé korekty, které nám připustí doba a jež okolností vynutí. Zásadně jsme však na směru již ustáleni. Časopis bude i nadále **všeestranným informátorem** svého čtenářstva, **tlumočnickem našich přání** a **bezohledným odsuzovatelem zlořádu**, s nímž se zápasiti musí, aby naše menšina byla očistěna od nedůstojností, které by mohly snižovati naši národní čest. Pokud se spolupráce časopisu se čtenářstvem týče; snažili jsme se přiblížiti jak nejvíce čtenářské kruhy k časopisu, snažili jsme se z naší větvě vytvořiti jednu **velikou a svornou rodinu**. Až na malé výjimky, kde jsme narazili na vědomé nepochopení naší akce, se nám tato snaha podařila: ovšem, ne v tom měřítku, jaké je nutné. Soudíme však, že na první rok jsme v tomto směru vykonali co bylo v našich silách. Poměrně málo se však dalo vykonati ve směru **družstevním**, do kterého jsme se svého času tak energicky vzali. Tu však dlužno přiznati, že hlavním nedzarem bylo to, že nebyli k dispozici odpovědní lidé, kteří by byli tuto akci dovedli do konce. Pouhým psaním se zde nic nedocílí, zde je **třeba lidí**, kteří by pracovali. **Doufáme však, že se i tito lidé najdou**, neboť družstevním životem se

začínají naši lidé stále více začínati, jelikož pochopili, že je to jediný možný způsob, který nese neklamně úspěchy. Budeme se snažiti, abychom v příštím ročníku učinili na tomto poli krok ku předu. Stane se tak pravděpodobně tím způsobem, že při vhodné příležitosti bude svolána schůze zainteresovaných osob, kde se projedná další způsob práce v tomto směru. Už dnes se nám zdá býti jasným, že nebude možné přivtělení našeho družstevního života k některému družstevnímu tělesu jak se o tom myslelo. O důvodech se prozatím šířit nebudeme; to si ponecháme pro vhodnou dobu, kdy otevřeně osvětlíme tuto věc.

Tolik můžeme říci i morálním a organizačním úspěchu časopisu. Zbývá pouze ukázati na to, že během jediného roku se nám také podařilo samostatný časopis zdokonaliti jak technicky tak i obsahově. Vybavení „Krajanských listů“ je takové, že by nám snad ani lehkotě velkotiskárna nemohla nic vytknouti. A dokazali-li jsme toto v ročníku prvním, budeme se snažiti dokázati v ročníku druhém mnohem více, jak se o tom budou moci naši milí čtenáři již v příštím čísle přesvědčiti.

Děkujeme všem spolupracovníkům, kteří nám byli v tomto roce nápomocní v naší práci. Rovněž děkujeme všem čtenářům, kteří vůči listu konali řádně svou povinnost.

Zakončujeme naši jednorocní práci s **velikou nadějí v lepší příští rok** a pod dojmem této naděje přejeme také všem našim milým čtenářům, **spolupracovníkům a příznivcům mnoho zdraví a štěstí v příštím 1939 roce.**

Čtete, předplácejte a rozšiřujete „Krajanské Listy“

Ing. Alois Knosek:

Za jeden rok.

(Ze záklusí „Krajanských Listů“.)

Bez žádného nadýmání, bez obvyklých frázi a ujišťování, ve které se málo věří, počala před rokem tichá a spokojná práce, jedna z těch, která pro život naší menšiny na Volyni má větší význam nežli hlučná slavnost.

V dobách trudných, kdy cítilo se již v kostech bouřlivé počasí, kdy liknavost, nechuť a nedůvěra se šířila, počal náš redaktor Foitík bez potřebného kapitálu, takřka s holýma rukama, při nedostatku technických zařízení a potřeb úžasnou a smělou práci.

Obětoval na jedinou kartu takřka vše, potom sílu, nadšení a chuť do práce a zrealizoval jednu z nejušlechtilějších tužeb veliké váhy a významu kulturního naší celé menšiny na Volyni. Zachránil svou neoblohmou energií život „Krajanských Listů“ a uvedl je na cestu o povrchu tvrdém. Položil základ k nejcenějšimu pokladu našeho jazyka mateřského. Zdolal zvýšiti řadu předplatitelů, zvýšil kruh čtenářů pro zajímavý obsah listu, zašel na stezku pravdy a ustáleného programu, který čtenáře uspokojuje, vychovává, učí a organizuje. Při tom není list od nikoho finančně podporovaný, nikdo nemá vlivu na jeho směr. „Krajanské listy“ jsou týdeníkem neodvislým, staly se orgánem všech Čechů na Volyni usazených a všech krajanů dobré vůle v republice polské.

Jdou za svým směrem hájit naše zájmy a neohlízejí se na nikoho. Každému dají co mu náleží, každého našince oceňují podle duše, srdce, citu a svědomí. Jsou objektivními a spravedlivými v každém směru. Takové vlastnosti jim dávají autoritativní reprezentaci celé naší menšiny.

Redaktor p. Foitík pozval ku společné a svědomité práci všechny uvědomělé našince, kteří přispívají do listu nezištně a se zálibou podle jednoditého

plánu s plnou svobodou pera a každý ve svém oboru. Charakteristické je, že řady dopisovatelů se rozšiřují do kruhu, zaujímají jednu naši osadu po druhé. Někteří piší neúměrně, vytrvale a jejich snaha je čistě krajanská, abychom se na rozlehle Volyni všichni vespolek poznali.

Z toho důvodu, že časopis se stal potřebným a významným pro náš život, má cenu kulturní, osvětovou, hospodářskou, zpravodajskou a organizační, nesmí scházeti v žádné naší rodině a spolku. Každé vydané číslo je zrcadlem naší kultury.

Podélný řez činnosti za právě uběhlý rok dokazuje jasně, že evoluce nezůstala státi na mrtvém bodu, ale šíří se ku předu. Je to svatá naše povinnost, jediné naše pouto, sladké ujařmení jazykové naší menšiny, bez něho cítili bychom se úplně osamoceny, osifělými a neznámými mezi sebou. Pohleďme jen úplně střízlivě na sebe. Stali se z nás loyální občané republiky polské, naši nové vlastní, pracujeme úsilovně na poli kulturním a hospodářském za tím účelem, abychom se stali činnou složkou státu, a snažíme se všemi prostředky přispěti k jeho blahobytu. Zachováváme jediné ve styku mezi sebou svůj drahý mateřský jazyk. Tak stáváme se menšinou vyspělou. Jazyk našich otců a matek je naší drahou perlou, kterou musíme zachovati, abychom na sachovníci národní nebyli považováni za zahynulou větev národa zdravého, kulturního, který se honosí svou tisíciletou nádhernou historií.

„Krajanské listy“ vykonaly za jeden zkušební rok práci chvályhodnou. V době nejohroženějšího duševního utrpení neklesly a nesložily ruce do klína, přetrvaly hroznou lhostejností, nedůvěrou jeden k druhému a všeobecnou skleslostí.

(Dokončení příště)

Josef V. Rejzek:

K vánoční náladě.

Dnešní svět je rozvrácenější, než kdy byl. Stále zřejměji se projevují snahy rozdělit svět na dva nesmířitelné ideové bloky, krajně pravicový a krajně levicový. Dopadá to tak, jako by lidé chtěli buď zmrznout na pólu nebo se upéci na rovníku: na místo třetí, mírné pásmo, se zapomíná, ačkoliv právě toto jest, kde se nejlépe daří kultuře.

Z toho pak vznikají nepřátelství mezi národy a státy. Z těch důvodů jsme také byly nedávno svědky krajního ohrožení evropského míru. — V dnešním světě se zápasí o veliké věci, mocenský zápas nabývá přímo apokalyptických rozměrů. Ale betlemské jesle nám ukazují, že v době kdy moc Caesarů byla na vrcholu, rozhodlo osud světa Dítě, jež se narodilo v chudobě, v zemi vzdálené od světového dějství v nepatrném městečku, jehož jméno doslova přeloženo znamená Dům Chleba. A proto my v zahraničí, měli bychom se podrobiti věčné výzvě vánoce, která hlásá, abychom se v době i t. zv. světodějných událostí dovedli vrátit do svého srdce, abychom dovedli pevně věřit ve spravedlivou nápravu, i když se zdá, že svět jest jenom v rukou mocných a chytrých.

A jsou tu opět vánoce — 1938 —

Je to sice poněkud těžké, ale pokusme se alespoň v této době nemyšlet na politickou

minulost Evropy 1938. Vždyť i za světové války byl na frontách v Štředem večeru zastaven oheň. Hle, i ti kteří se po čtyři léta vzájemně vraždili, citili najednou potřebu býti alespoň v této době pokojnými lidmi, citili potřebu klidu. Vánoce vnášejí mezi lid mír a lásku.

Odkudsi z rubinových hlubin se vznášejí bílý přelud Lásky a Soucitu, líbezně křehká větvička vzpomínek. Srdce každého z nás se otvírá jako dotknutím kouzelného proutku sladkému pochopení tužeb druhého. A zejména dnes, kdy celý svět je ve zmateném viru neustálých nebezpečí. Jen v krásně udivených očích dětí není neklidu, zmatku, ale čistá radost.

Dívající se v ty zářivé oči dětí, sníme o nové budoucnosti. Pracujeme, bojujeme, staráme se, ne o sebe, ale o budoucnost těch malých, kteří jednou přijdou na naše místa. Naše zápasy jsou vlastně zápasy o lepší budoucích generací. Ale jaké svízely zase přinese příští doba jim?

Osudné otázky, které se vynořují vždy v předvečer rozzáření vánočního stromku, ve chvílích, kdy z úst pokorně zní: Chvála Bohu na výsoctech, pokoj lidem dobré vůle!

Díváme se přes překonanou přítomnost do budoucnosti. Před očima dnes více nežli kdy jindy nám svítí jediný cíl: býti v tom vlnobití světa vzornými, ale i svobodnými a rovnocennými občany naší nové vlasti.

10.000 vagonů.

(Al. Szczepeński: „Drapače a smetiště.“)

Uvítáno nás velmi upřímně Ředitelství závodů vyslalo úředníka, který nás provázel a vložil krátce, ale všeobecně zajímavý vývin v chicagském masovém průmyslu, potom podrobněji popsal nám ohromnou činnost závodů Armoura, největších v Americe. Zapamatoval jsem si z toho zajímavého výkladu dvě čísla. Firma Armour je majitelkou 10.000 vagonů, které stále po Americe kursují. Denně expeduje se pravidelně 1500, vagonů masných výrobků. Tak pracuje! A takových řeznických továren je v Chicagu půl tuctu, s menšími možno napočítati celý tucet.

Po výkladu zvali se hosté a jejich přátele ku společnému snídání v nádherném sále klubu zaměstnanců firmy Armourovy. Potom provázeno nás po všech kancelářích a nejrušnějších laboratořích. Konečně dostali jsme se na galerii místnosti o značném rozpětí, kde v povětří každou chvíli ozval se průnikavý, divoký výkřik, stupňovaný chvíli jako v přestávkách. Oči mimovolně obracely se ve směru toho ukrutného povyku. Vidíme sevřené stádo vepřového dobytka, z kterého stroj každou chvíli vyrve jeden kus a pověsí na hák za zadní nohu. Svíjející a vřiskající zvíře jako živý pytel se hned na kladce pohybuje. Po několika metrech běhu zastaví v dílně atleti černocho, ozbrojeného v dlouhý, rovný nůž. Jedno rychlé pichnutí zvýší výkřik zvířete bo hrozného jeku, z jeho hrdla

fině se proudem dýmající krví, ještě se zmitá, ještě chraplí, ale již postupuje po koleje dále a již zase nový živý kůs přichází na řadu, a nový strašlivý výkřik dokazuje, že černocho vykonal svůj úkol, tak to jde dále do nekonečna

Další výkony svědčí, že všechno se děje podle ustaleného programu organizace práce. Zariznutá svině postupuje po koleje dále a každou chvíli se zastavuje u jiného dělníka. Každý má podrobně vyznačenou práci. Jeden umývá zabité zvíře, jiný škrabe štětiny, třetí kuchá, vyjmuje vnitřnosti, následující seká na části a t. d. Pohyby a čas každého robotníka jsou přesně vyměřené, nikde se práce nehromadí. Od černocho až do konce každý musí býti v určité chvíli hotový. Za 16 minut od zabítí musí býti celkové zpracované a každá část odvedena do svého oddělení.

Zabití, vykuchání, stáhnutí kůže a rozsekání vola trvá 32. minuty. Porážení volů a rohatého dobytka jsme neviděli, nežli jsme se do té části budov dostali, byl úboj ukončen. Nespěchali jsme také do jatek na ovce.

Kdy tak bloudíme v nekonečně dlouhém labyrintu těch budov, mezi zápachem masa, stěvem a krvi, při dotěrajících paprscích pražičího slunce, které tak mocně zahlédá na nezastavené plochy mezi jednotlivými budovami, když vidíme ty černé stíny různých zákoutí, skladišť a podzemních chodů a konečně, zříme-li každou chvíli zablýsknouti oční bělmo nějakého černocho, tu nemožno se ubrániti myšlence, že takový černocho, který dvakrát za minutu topí ostrý nůž v hrdle zvířete, nebo jiný, který se pravidelně každých pár minut sytí zápachem nedávno mrtvého těla a vyjmuje z něho teplé vnitřnosti, že jistě po určitém čase svého zaměstnání jen velmi nesnadno pochopí rozdíl mezi zvířetem a člověkem.

(Přeložil ing. A. Knotek.)

VI. Brouček:

Tvůj život.

Jsou chvíle ve Tvém životě, kdy slunce milé hřeje a štěstí náruč vábiva se v ústřety Ti směje.

Však přijde opět smutek, žal, jenž srdce tolik rmoutí a na čem jsi tak zakládal v pustý rum se hrouští.

Ty chvíle štěstí, naděje, ten pocel lásky vřely, — i bolest — srdce zraněné — toť život Tvůj je celý!

Ve volné chvíli

Ing. Alois Knotek:

Na Sylvestra.

Dostal jsem malý, vonný lístek: „Prosím vás přijďte k nám na Sylvestra, bude veselo, pobavíme se jak se sluší a náleží našincům na Volyni, lidem dobré vůle. Uvítáme srdečně Nový Rok v naději, že bude lépe.“

Všeho bude nachystáno, jenom přijďte! —

Co bych nepřijel? Byl bych sám proti sobě.

O dvanáctě celá naše společnost oblékla nové roucho. Cervené! Snad proto, že válka visí stále na „vlásku“!

Nový Rok!

Starý odešel do „kroniky volyňských Čechů“ a nevrátí se více, třeba ho pokropit. Nebyl právě veselý a usměvavý k našincům. Pod jeho panováním mnoho zkusili svízely, trápení, nejistoty. Stáli se lhostejnými nedůvěřivými a nespokojenými.

Už je nic netěšilo, ani zvýšené ceny pšenice, ani poptávky na chmel až z Mandžuka. Bolesně zavírali oči při vzpomínkách, co se tam ve staré vlasti dělo. Člověk mnoho snese, mnoho oželí, ale nesmí na mysli padnouti.

Proto: Nazdar! Ať žije Nový Rok!

Vítáme ho s plnými sklenicemi piva, výborného malvazu, nevím z kterého volyňského pivovaru. Ale všechna čest. Našinec jen pivu věří! Ta ovocová vína jsou pro nás neztravitelné lekvary. Jinak ovšem bude až si na druhý rok vystavíme družstevní továrnu na zpracování volyňského ovoce. To už budeme ochutnávat některý. Tekuté ovoce bez alkoholu.

A už hučí bas našeho hostitele: „Pijme pivo s bobkem,

jezme bedrník, nebudeme stonat, nebudeme mřít!“

— Nazdar! Ať žije Nový Rok! —

Také naše paní hostitelka připravuje muži novoroční překvapení. Ó, srdce ženy je labyrintem plným tajemných cestiček! Potřeba Nový rok u našinců na Volyni začít tak, aby statistika našeho přírostu neklesala, ale nové pokolení se množilo a mohutnělo v síle. — Co by nám to bylo platné, kdyby naše ženy zdravé byly studené jako ryby a muži docela ničeho necítili. Na zdar naší hostitelce! Nazdar Novému pokolení!

Už je nad ránem. Pán domu hledá vytřvalé nářadí vlnu 90 — Řím a při tom si notuje s resignací: Na šišato — na placato!“

Co nového ve světě.

President Polské republiky na Javorině.

President Polské republiky Moscicki odjel na Javorinu, kde ztrávil se svou rodinou vánoční svátky na loveckém zámku knížete Hohenloha. Zůstane na Javorině dva týdny a vrátí se do Varšavy až 8. ledna, takže přijme teprve 8. ledna novoroční blahopřání diplomatického sboru a vlády.

P. Vojevoda volynský Aleksandr Hauke-Nowak místo vánočních a novoročních blahopřání věnoval 50—zl. Komitétu Židni Pomoce Nezaměstnaným.

Polský náměstek maršála sejmů a náčelník štábu táborů Nár. jednoty pluk. Wenda promluvil do varšavského rozhlasu o řešení židovské otázky v Polsku. Dovožoval, že je třeba organisovat hospodářský bojkot židů a vyřazení židovských prostředníků z polského hospodářského života ještě před tím, nežli bude provedeno hromadné vystěhovalectví židů z Polska.

Úmrtí presidenta polské akademie věd.

Tyto dny zemřel ve Varšavě náhle v 70. roce svého života Dr. Stanislaw Wróblewski, profesor krakovské university a president Polské Akademie Věd, vynikající znalec římského práva, které přednášel na Jagelonské universitě přes 25 let, t. j. do r. 1926, kdy byl vládou povolán na místo předsedy Nejvyšší kontrolní komory. V letech 1922-26 byl Dr. Wróblewski generálním tajemníkem a od r. 1934 presidentem Polské Akademie Věd, nejvyšší vědecké instituce v Polsku. Vědecký zájem zesnulého, neomezoval se výlučně na jeho obor, t. j. římské právo. Dr. Wróblewski vydal tiskem řadu významných právnických děl, jimiž byla značně obohacena polská právní literatura. Zesnulý vynikající učenec stál vždy na stráži polských kulturních zájmů a hájil jejich potřeb. Úmrtím Dra Wróblewského utrpěla polská věda velkou ztrátu, kterou nebude snadno nahraditi.

Litva chce zůstatí svobodnou zemí.

Litevský ministerský předseda Mironas pronesl včera ve sněmovně exposé o vládním programu, v němž zdůraznil neochvějnou vůli země, zůstatí svobodnou, a rozhodně se ohradil proti jakékoliv výhradně protekci kterékoliv jiné mocnosti. Oznámil brzké přijetí zákona o neutralitě Litvy a podepsání obchodní dohody litevsko-polské. Promluvil také o

nedávných poradách s německou říší ve věci klajpedského statutu. Ministerský předseda prohlásil, že člen litevské vlády je ochoten odebrati se do Berlína, aby tam případně podal nezbytná objasnění.

Min. Goebbels je těžce nemocen.

Německý ministr propagandy Goebbels prý těžce onemocněl a musí se podrobiti operaci, kterou má provést Sauerbuch.

Atentát na gen. Franco.

Jak oznamují poslední zprávy, byl prý na gen. Franco spáchán atentát. Gen. Franco přežil, ale z Burgos do Aville. Atentát byl spáchán v blízkosti Aville, v místech, kde cesta vede lesem. Na auto gen. Franco bylo několikrát vystřeleno z pušek. Jedna kulička ranila Franco do zad. Raněného generála převezli do Burgos. Zranění prý není nebezpečné. Zprávy z tábora gen. Franco popírají, že je Franco raněn: uvádějí však, že se rozstol na chřipku.

Eden ministrem národní obrany?

„Daily Express“ a „Daily Mail“ se dovídají, že b. v. zahraniční ministr Eden bude při rekonstrukci vlády jmenován ministrem národní obrany. „Daily Express“ připomíná k tomu, že italskou otázku, přes kterou Eden klopýtá, nutno považovati za urovnanou.

Nejrychlejší seriová stíhačka na světě.

Nejrychlejší seriovou stíhačkou na světě má být britský výrobek „Vickers Supermarine Spitfire“, který je vyzbrojen osmi kulomety a má rychlost nad 570 km hod. Je to jednomístník, opatřený motorem Rols-Royce „Merlin II“, který má sílu 1000 koní. V tomto stroji bylo použito všech bohatých zkušeností, které firma získala při účasti svých předchůzcích výrobků na známé rychlostní soutěži letecké o pohár Schneiderův. Stroj je celokovový, při tom velmi robustní a zároveň velmi lehký. Zdá se, že Velká Británie nalezne v tomto stroji snad konečně ideální obranný letoun proti nepřátelským bombardérům.

Ku srážce dvou vlaků došlo následkem nesprávného postavení výhybky v Rumunsku. Následky byly hrozné: lokomotivy a sedm vagonů bylo rozbito, při tom přišlo o život 82 lidí a 320 je zraněno

Aleksandr Tolstoj, vnuk spisovatele hraběte Lva Tolstého, má být jmenován sovětským vyslancem v Bulharsku.

V Palestině neumlká střelba.

Britské vojsko pokračuje v čistění krajiny kolem města Nablusu. V noci na včerejšek britské vojsko obklopilo vesnici, kam se ukryla silná tlupa povstalců, a začalo ji ostřelovat. Při záři světelných raket a světelných bomb, vrhaných letadly, rozpoutala se bitva a na obou stranách padlo asi 15 lidí a mnoho bylo raněných.

Na silnici z Dženinu do Nablusu bylo arabskými povstalci přepaden britské obrněné auto. Vojáci i povstalci dostali posily, takže se rozpoutala prudká bitka, která trvala ještě do pozdních hodin nočních včerejšího dne.

Zasypaný dělník.

V obci Hrabky u Dubna pracoval v dole na dobývání kamenu dělník Jan Batuszyński. V jistém okamžiku odtrhly se vrchní vrstvy kamenu a sesypaly se na nešťastného dělníka, který byl jimi na místě zabit.

5000 nákladních aut pro čínskou armádu

New York Times oznamuje, že malá část úvěru, poskytnutého Číně, byla použita na zakoupení 5000 rychlých nákladních automobilů pro čínskou armádu, nákladem asi 1 milionu dolarů.

Krádež diamantů a zlata i a moří.

Na palubě belgického parníku Elizaot Ville byla spáchána při plavbě z Konga do Belgie obrovská krádež. Neznámí pachatelé odcizili a ocelového safesu diamanty z zlaté pruty v ceně 17 milionů franků. Podivné je, že nezanechali stop, které by nasvědčovaly násilnému vloupání. Když parník ráno zakotvil v Antverpách, byli prohledáni všichni cestující, všechna zavazadla a celá loď, avšak marně. Šest námořníků, proti nimž je podezření, bylo dáno pod policejní dohled.

Sdružení Turistů vystoupilo s iniciativou snížení cen na kola. Sdružňuje, že kola jsou pravým dobrodiním zvláště pro venkov, kde komunikační prostředky se omezují pouze na koňský potah, který v některých případech je dosti nepohodlný. Sdružení žádá, aby ceny kol byly sníženy do 70—zl.

Japonská cena míru v Číně.

Japonský min. předseda kníže Konoye prohlásil ve veřejném projevu, že vedoucími zásadami nového pořádku na Dálném východě a nové úpravy vztahů mezi Čínou a Japon-

skem jest: uznání Mandžuska Čínou, podepsání čínsko-japonského paktu proti komunistické internacionále, hospodářská součinnost mezi Japonskem, Čínou a Mandžuskem, ponechání japonských vojsk na stanovených místech čínského území pro obranu proti komunismu a organisace vnitřního Mongolska jako oblasti zvláště protikomunistické.

Ze Zdobunova:

Zdravý národ a kulturně žijící věnuje zájem knize. Četba jest výrazem touhy po sebevzdělání a výchovy srdce. Správa knihoven: Česká beseda, Sokola a Matice značným nákladem zřídila knihovnu v české škole a jest otevřena vždy v pondělí a ve čtvrtek od 18—20. hod. Pro čtenáře z okolí půjčuje knihovník E. Horák na požádání.

Čtenáři naleznou spisv všech směrů a literárně hodnotné. Vyniká v nich osobitý duch národní, jeví se v nich krásné a veliké umění, které jest znakem nejlepších zastoupených spisovatelů naší literatury v našich knihovnách.

Na 13. ledna připravují ochotníci bohatého Sylvestra. Zveme všechny již nyní.

19. ledna uspořádá škola vánoční slavnost s nadílkou. Program bude prvotřídní.

— s —

Oznámení.

Dívalelní Odbor Sboru dobr. hasičů ve Vilhelmovce sehraje dne 8. ledna 1939 (druhý den pravoslavných svátků) divadelní hru „České Jesličky“ od J. Foitika s doprovodem symfonického orchestru pod řízením autora hudby Vládi Hyble. Začátek v 7. hod. večer. Vstupné mírné. Po divadle zábava.

Přijďte se podívat na skvělou hru našich autorů, která Vás přenesne na chvíli do kouzel svaté noci!

Odbor České matice školské v Lucku pořádá v sobotu 31. prosince 1938 silvestrovskou zábavu. Začátek v 8. hod. večer. O hojnou návštěvu prosí

Výbor.

Všem milým čtenářkám a čtenářům, kteří nám poslali vánoční a novoroční blahopřání, srdečně děkuje redakce „Krajanských listů“ a „Česko kvítka“.

Dary a věnování.

SEZNAM SBÍREK
ve prospěch České matice školské a jejího školství, obdržných
v měsíci listopadu 1938.

1. O křtinách u p. A. Zajíce na podnět p. Vl. Nového sebráno zl. 40—
2. Tělocvičná jednota „Sokol“ ve Straklově věnuje zl. 5—
3. O posvícení v Martinovce pp. O. Horyna a R. Dvořák sebrali zl. 15:50
4. O svatbě sl. Krémové v Martinovce pp. O. Horyna a V. Kopecký sebrali zl. 8—
5. O posvícenské zábavě v Jezírku na podnět pp. V. Nováka a J. Krouského sebráno zl. 21—
6. O svatbě sl. H. Hyhlánové a p. Mašaty v Plosce na podnět p. J. Formánka sebráno zl. 21—
7. O svatbě sl. M. Iroutové a p. J. Vaněka v Korablišťích na podnět p. J. Knopa sebrali pp. J. Knop a V. Svoboda zl. 10:25
8. Při posvícenské hostině u p. Vl. Nováka v Mladavě II. sebráno zl. 65— Věnovali: rodina Odstrčilová zl. 20—, A. Beran zl. 5—, M. Mastný zl. 5—, J. Husák zl. 5—, A. Knob zl. 5—, Vl. Novák zl. 10—, J. Novák zl. 5— a V. Cupal zl. 5—
9. O pohřbu sl. H. Řezáčové v Novostavcích na podnět p. V. Vondráčka sebráno zl. 37—, v tom rodina Řezáčova věnuje zl. 10—
10. O křtinách u p. St. Zmura v Dembrovce na podnět p. K. Václavíka a jin. sebráno zl. 16—
11. O posvícenské zábavě v Bakovicích sebrali pp. A. Kostin a J. Král zl. 13:15
12. Odbor ČMŠ. ve Stromovce věnuje výtěžek z posvícenské zábavy v obnose zl. 39:05
13. O svatbě sl. M. Průšové na Stromovce a p. J. Tydrycha z Hulče na svůj podnět p. J. Kulich sebral zl. 9:01
14. O svatbě sl. H. Podané z Mírohoště a p. R. Nováka v Mladavě II. na podnět p. J. Podaného sebrali pp. J. Podaný a V. Šulc zl. 50— v tom ženich věnuje zl. 30—
15. O svatbě sl. A. Jedličkové a p. M. Košťála v Záhoře sebráno zl. 19:35
16. O posvícenské zábavě v Mladavě II. na podnět učitele V. Křivky pp. V. Cupal a A. Kykal sebrali zl. 24:70
17. Paní A. Škodová z Dubna věnuje zl. 10—
18. Pan Vl. Krauze z Křemence věnuje zl. 10—
19. O posvícenské zábavě v Krupě Hranici sebrala sl. M. Houšková zl. 30:05
20. Pan V. Škoda z Dubna zaslal sbírku podniknutou o svatbě p. Vl. Chalupického ve Straklově v obnose zl. 8:50
21. O křtinách u p. R. Mráčka ve Volkově sebráno zl. 53—
22. Na svatbě sl. M. Jirkovské a p. J. Mráčka ve Volkově
23. O pohřbu p. F. J. Zarybnického ve Sklíně na podnět pp. V. Šlegra a A. Zarybnického sebráno zl. 20:80
24. O stříbrné svatbě manželů J. a A. Končíckých ve Straklově na podnět p. Vl. Žáka a p. Vl. Čapka sebráno zl. 16:75
25. O křtinách u p. Pažouta v Novostavcích na podnět p. A. Pažouta sebráno zl. 6:15
26. Pan V. Martinovský, majitel pivovaru ve Volkově věnuje zl. 100—
27. Odbor ČMŠ. v Kvasilově věnuje ze zábavy zl. 5—
28. Na křtinách u p. R. Čecha ve Zborově sebral p. V. Čech zl. 10:55
29. O svatbě sl. A. Šobkové v Nivě Hubinské a p. L. Lamače z Novošulek Novočeských p. Vl. Jonáš sebral zl. 27:15
30. Při pohřbu p. Josefa Macka v Mírohošti na podnět p. J. Linhart a žačka J. Tvardá sebrala zl. 105—
31. Manžele J. a O. Kovandovi z Hulče místo věnce na hrob p. J. Macka věnují zl. 20—
32. Varšavští krajané věnují měsíční příspěvek v obnose zl. 29—
33. O svatbě sl. A. Kaufmanové v Dorohostajích a p. S. Služenka na podnět p. A. Klábana sebráno zl. 7—
34. O svatbě sl. L. Bechyňské ve Mstěšíně a p. J. Zedníka z Krupy Hranice na podnět p. J. Stehlíka společně s p. V. Pizlem sebráno zl. 37:10
35. Při křtinách u p. G. Golle ve Stromovce p. J. Goll sebral zl. 6:10
36. O pohřbu p. A. Patery v Novinech sebral p. V. Žďárský zl. 33:50
37. Při zábavě v Sedmihraňech na podnět p. Vl. Dvořáka a p. M. Mastného sebráno zl. 15:10
38. O posvícenské zábavě v Ozeranech pp. A. Šotola a A. Zahradníček sebrali zl. 11—
39. O svatbě sl. B. Žáčkové v Ozeranech a p. Zimáka z Volkova na podnět p. A. Sedláčka a p. F. Dolenského sebráno zl. 14—
40. O svatbě sl. V. Křížkové a p. J. Linhart a v Mladavě II. na podnět p. J. Podaného sebrali pp. J. Čapek a A. Kykal zl. 44—, v obnose tom ženich věnuje zl. 20—
41. O slavnosti 28 října v Mírotině sebráno zl. 21:75
42. Při křtinách u p. J. Šantory v Ulbárově na podnět p. V. Šantory sebráno zl. 15—
43. Při křtinách u p. E. Šantory v Ulbárově na podnět p. V. Šantory sebráno zl. 7:50

Podivuhodné objevy švédských zubních lékařů.

Dva mladí švédští zubní lékaři, Curt Mellquist a Torsten Sandberg, pracovali po dva roky o rozsáhlém srovnávacím badání, aby vyzkoumali, jaký vliv mělo gronské okoli na zuby skandinávských emigrantů. Při této práci zjistili, že po celých 500 let, od r. 1000 až do

r. 1500 mezi členy skandinávské kolonie v Gronsku nebylo ani jediného případu vykotlaných zubů, zatím co obyvatelé jižního Švédska v téže době trpěli celou řadou zubních nemocí, jež se vyskytují v moderním civilizovaném světě.

Oba zubní lékaři prozkoumali v kodaňském muzeu asi 1450 zubů, jež náležely gronským kolonistům, a ani jediný nenesl známky nějakého zubního kazu. Prohlédli také 18.500 zubů lidí žijících v jižním a jihozápadním Švédsku ve stejné době, při čemž se ukázalo, že mezi jejich dávnými majiteli řádily všechny zubní choroby, známé již dnes, třebaže ve značně menším měřítku. To je překvapující skutečnost, vzhledem k tomu, že švédští současníci gronských kolonistů byli stejného původu a stejné rasy. Tehdy téměř každá druhá osoba, žijící ve švédských krajinách, trpěla vykotlanými zuby. Nynější číslice je téměř 100 proc. Zatím co nyní nutno počítati, že pacienti mají 40-50 proc. zkažených zubů, průměr pro období, prozkoumané oběma zubními lékaři, je pouze asi 7 proc. Středověkým lidem také zuby pevněji držely v dásních než nyní.

Oba zmínění lékaři se domnívají, že obyvatelé Gronsku, kteří tam přišli ze skandinávských zemí, netrpěli zubními chorobami proto, že jedli téměř výlučně masitou stravu. V každém případě jejich zdravé zuby v tom ohledu jsou tím více podivuhodné, jelikož je známo, že členové gronské kolonie trpěli nouzí a podvýživou.

Založte si včelín.

Mezi našimi krajany dá se všeobecně pozorovati malá potřeba medu v domácnosti, ačkoliv jeho blahodárný vliv na lidský organismus je všeobecně znám. Děje se tak hlavně proto, že jsou u nás včeliny řídkým zjevem, ačkoliv by jej mohl mít každý. Obyčejně je to obava před tím ošemetným kousáním včel, co nás tak často před chovem včel sráží. Ale věřte, není to tak strašné: časem si na to zvyknete, včely si zvyknou na vás a bude dobře.

Letos se u nás platil med po zl. 1:50 až 2:— zl. za kg., z jednoho úle jsem vzal 16—20 kg. To znamená, že včely mohou dáti slušný důchod při malých výdejích. Ovšem, třeba se naučiti s nimi zacházeti, ale to není teď nic zvláštního, neboť máme k dispozici celou řadu odborných včelařských knih, v nichž se můžeme dostatečně o chovu včel poučiti. Konečně doufám, že bychom si mohli vzájemně na stránkách našeho časopisu o chovu včel sdělovati, rady a zkušenosti jichž starší včelaři mají zajisté dosti. Proto, krajané, založte si včelín!

Josef Málek,
Sienkiwiczówka.

Připravme se s novým rokem k lepšímu životu!

Ve chvílích, kdy před námi zazáří světla vánočních stromků, stáváme se přístupnějšími a mírnějšími a zapomínáme na veškeré nepřátelství. Jak ohromná síla je skryta v takovém svatvečeru, kdy myšlenky a city všech vyznívají v jediný mohutný akord — mír! Pokoj lidem dobré vůle!

Ona očista ducha je nutnou pro každého, kdo se rozhodl

44. Pan V. Štorek z Dubna věnuje zl. 20—

45. O svatbě sl. A. Knižákové a p. F. Rektora v Novošulkách p. J. Židlický sebral zl. 24:50

Úhrnem obdrženo zl. 1104:33
Všem šlechtitným dárčům, iniciatorům a pořadatelům sbírek srdečné díky vzdává

Správa České matice školské v Polsku.

začít s novým rokem též nový život. Pravda, k podobnému rozhodnutí můžeme dojít i během roku, každým dnem můžeme začít s prosazováním určitých předsevzetí, avšak vánoce a po nich nový rok nám svým symbolismem naše rozhodnutí velmi ulehčí. Vánoce — očista; nový rok, nový život. Často však naše předsevzetí zůstanou jen předsevzetím; skutek utek. Sítvestr, tradiční oslava posledního dne v roce, obyčejně hodně bujná, smaže všechny krásné vánoční dojmy a s nimi i mnohá dobrá předsevzetí a první krok do nového roku bývá učiněn mnohdy ve stavu, který se vsuktuje nejméně hodí k započatí nového života.

Upuštěme od staré tradice a začneme s novou! Vždy s čistou a jasnou myslí do nového roku!

Co nám může dáti hospodářská škola?

V 38. čísle našeho listu p. Mojdl podotýká, že proto nemáme dosud svoji hospodářskou školu, protože jsme dosud nepochopili její význam a potřebu, neboť nevíme čemu se tam vyučuje.

Proto si dovoluji zde říci našim krajanům, čemu taková škola vyučuje a co nám může dáti.

Nejsem ani já, bohužel, tím šťastným, který navštěvoval naši, aneb jinou hospodářskou školu. Prošel jsem totiž pouze krátký zemědělský kurs v tak zvaném „Ošrodku Kultury Wsi“ v Dubně, ale to mi úplně postačilo k tomu, abych mohl správně ocenit význam a potřebu hospodářské školy pro naši menšinu.

Netvrdím, že ten krátký kurs by mně plně vyzbrojil všemi vědomostmi pro život, nýbrž mi dal pouze základy pro další zemědělské vzdělání a pochopení významu zemědělského školství.

V zemědělství je totiž mnoho podrobností na první pohled zcela bezvýznamných, jest iich však tolik, že vzaty dohromady, tvoří nejen značný zisk, ale i značnou úsporu práce a času.

Mnoho takových drobností jsem poznal na kurse a kromě toho jsem se naučil rozumět zemědělským odborným knihám a časopisům, jimž jsem dříve nerozuměl, protože i ony často píšou jen tak, že jim rozumí pouze ten, kdo má alespoň předběžné zemědělské vzdělání a zná zemědělskou terminologii.

Dále jsem poznal základní vědomosti z chovu, racionálního krmení domácích zvířat, organizace hospodářství, jež by lépe odpovídala dnešním hospodářským poměrům, speciální požadavky jednotlivých rostlin a různých půd.

Také o použití a operování umělými hnojivy jsem zde získal základní vědomosti.

Prošel jsem vše jen teoreticky, avšak poznal jsem přednost racionálního hospodaření před dosavadním domácím.

Dle toho jsem doma mnoho změnil a vidím, že je to k lepšímu.

Hospodářská škola, ve které se prodělává teoretický výcvik vedle praktického a ve spojení s ním, dala by naši mládež mnohem více a nenechala by nám zůstatí pozadu za svými sousedy jinorodci.

V. Š.

Technické projekty a plány domů, mlýnů, kruhových cihelen, výroben sodové vody a všech jiných průmyslových podniků s oprávněným podpisem vypracuje **odborně a lacino** zkušený inženýr-technik. **Na přání přijede na místo.** Adresa v administraci „Krajan-ských listů.“

Žena a domov

Drahé krajanek!

Piši Vám všem otevřený dopis a věřím, že nebudete v něm hledati nic jiného než dobrou vůli.

Není tomu dávno, co jsme každý večer seděli u přijímačů a bezmocně poslouchaly bolestné zprávy z naší vlasti. Nezapomenu na mobilizační noc — jednotvarná slova hlasatelova, pronášena neunavně a ač v různých řečech, kterým jsem ani nerozuměla, zněla mi pořád stejně: tam je mobilisace, celý národ pohotový a já jsem tady bezmocná.

Mám před sebou dopis jedné z Vás, která mi 21. září takto píše:

„Moje vzpomínky teď letí k tobě, vidím tě v duchu jak sedíš u radia a posloucháš ty smutné zprávy. I já dnes celý večer poslouchám a slze mi kanou po tváři. Proč musí ta drahá naše vlast tak trpět a přinášet stále tak velké oběti? Opuštěna od přátel, v smutku přeče tak klidně! Nemám teď pro nic jiného zájmu, na nic jiného nemohu ani pomyslet. Proč není trochu více lásky a spravedlnosti mezi lidmi? Hodně nás poslouchalo u V. a všem, i mužům kanuly slzy po tváři...“

Nezapomněly jsme a nezapomeneme na dobu v které jsme musely v bezmocnosti prožít bolest. Nyní však přišla chvíle činu, v které se ukáže kdo z nás cítí opravdově.

Drahá krajanke, mohla bys nepmocí uprchl kým?

Když jsem slyšela o velkých sbírkách v Jugoslavii, želela jsem velice, že mi tady nic nepodnikáme; s radostí jsem proto uvítala výzvu Matice (v 48. č.), abychom jejím prostřednictvím skládali dary pro uprchlíky. Bože, kdyby to bylo v mé moci, nasýtila bych a obhřála všechnu... Ale je to v moci nás všech, v moci uvědomělého celku.

Sama si teď sedím v teplé světnici, maminka chystá u plotny večeři; dívám se na chumelici se za oknem sníh a myslím, co mám ještě napsat. Mráz, sníh — to budou vánoc! Všichni se na ně těšíme a nejvíce ti, kteří se mají rádi... Dárek milému — ten dá starosti, na ten nelitujeme nic... Až můj dopis dostanete, bude již po vánocích, ale před vámi bude silvestr, plesy, divadla a všechny zimní radovánky... Sníh se za oknem chumelí a chumelí; mám ráda sníh, sť ho napadá hodně! Měkké, něžné vločky ať při-

kytí bílým kobercem celý svět. Teď být v hrách, to by byl raj! Jen sněhu víc a víc vločky padají a moje touhá vzrůstá — snad mám pravo na trochu radosti? Najednou však se mi srdce bolestně sevře. Padá sníh a studené vločky pomalu, jedná za druhou překrývají zmrzlá ptáčata, vyběžená z rodných hnízd. A přece moje ohřátá světnice, s rodným krbem z které toužím jít pryč, byla by rájem pro vyhozené ptáče... Nalezne teplé hnízdo, aneb zima, která jinnému nese radosti, bude mu kletbou?

Potrava dětí po odkojení.

Je přirozeno, že v době po odkojení nelze dávat dětem hned stravu dospělých, ale je přece nutno vytvořit pro tento přechod výživu vhodné volenou. Je potřebí, aby si dětský žaludek zvykal na potravu smíšenou a hlavně bohatou vitaminy, poněvadž právě tyto ke vzrůstu potřebuje a kdyby potrava nebyla vhodné volena, nastala by vážná porucha vývoje.

V době od patnactého do osmnáctého měsíce může být snižováno množství mléka a nahrazováno potravou tužší a rozmanitější.

Veje na měkko nebo mčchaná vajíčka, zeleninové kaše, kaše hrachová, čočková, jemně přepasírované, kaše bramboravá jsou nevhodnější stravou pro tuto dobu.

Je též možno dáti kousíček jemného ovčího syra pro jeho obsah vápníku. Též velmi vhodnou je polévka z čerstvého masa, polévka nudlová, krupicová.

Od osmnáctého do dvacátého třetího měsíce je již radno zmenšiti počet denních příjímání potravy na čtyři. Je již možno dáti dítěti i kousíček masa, jen jednou denně, a to maso kuřecí, nebo telecí, nebo vůbec maso bílé netučné, drbře vařené nebo pečené. Přidávek zelené zeleniny nedo kompotu je samozřejmým. Vedle toho ovšem nutno udržovati

výživu dle stejných dřívějších již uvedených zásad. Je chyba, když si dítě, kdy se mu zlíbí, pořádek v jídelní době a ve velikosti porci je neocentelným. Je radno zvykati děti pomalu na jídelní zvyklosti dospělých, ovšem v rámci možnosti.

Po druhém roce může být poživáno i maso hovězí nebo skopové, vždy ovšem netučné, a v množství jen malém, jakoby pro zmenu vegetariánského jídelníčku.

Je omylem našich matek, které považují maso u dětí za jedovaté nebo zcela nepřípustné. Obsah lehce stravitelných masových bílkovin ve vhodné míře prospívá dětem nad míru, jen je třeba, aby se to dělalo rozumně, jen jednou denně a ve zcela malých dávkách.

Velmi vhodné je též podávání ovocných šťav zrna nebo ke svačince, je to hlavně v zimě šťáva pomerančová nebo na podzim šťáva z hrcznů, nebo i šťáva citronová, tato samozřejmě s cukrem a ve vhodné úpravě a zředění. Tyto šťavy jsou vydatným zdrojem vitamínů a podporují využití ostatní potravy povzbuzením chuti k jídlu. Děti nemohou ještě jísti listové saláty nebo syrové zeleniny a proto tento zdroj vitamínů je jim jistě neocentelným. Jen vaječný žloutek a ovocné šťavy jsou tímto důležitým zdrojem a poněvadž překrmování vejci by škodilo játrům, je radno střídati vejce s ovocnými šťavami.

Děti chudokrevné nebo rekonvalescentní měly by poživati kaši vyrobenou z banánů, s pomerančovou nebo citronovou šťavou, dobře oslazenou s piškotem. Děti rády jedí tento pokrm a účinek této stravy je překvapující, zvláště v zimních měsících, kdy naše potrava je chudá na vitaminy, je tento způsob dětské výživy přímo zázračným.

ČESKÝ OBCHOD

se střížním a galanteriím zbožím

Kanařasy, purpury, zástery, prádlo, šatové látky a jiné.
Barvy trvalé Ceny stálé!

Vše v nejlepší jakosti u firmy

V. VOLANSKÝ

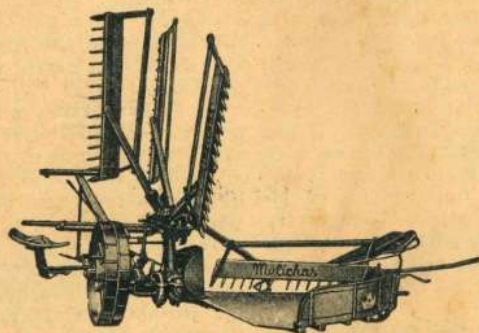
Zdolbunov, ul. Narutowicza 6.

!Nekupujte, pokud jste se neinformoval u nás a nechybíte!

ČESKÉ HOSPODÁŘSKÉ DRUŽSTVO v ROVNĚ (CZESKA SPÓLDZIELNIA ROLNICZO-HANDLOWA w RÓWNEM)

UL. 3-go MAJA 159.

TELEF. 533.

n a b í z í

MELICHAROVY z Brandýsa n./L. (Československo)

SECÍ STROJE lžíčkové, trýbkové a kombinované
ROZMETADLA na umělá hnojiva, různé šířky
SECÍ STROJE na semínko 1 konné 3-4 metrové.
OBILNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni
TRAVNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni

a také:

Mlátičky, žentoury, mlýnky, pluhy, kultivátory, pařáky, pastorky,
a jiné stroje a nářadí výroby místní i zahraniční.

UMĚLÁ HNOJIVA: dusíkatá, fosforová a draselnatá.

Sklady: v Rovně ul. 3 go Maja Nr 149., v Zdobunově ul. Narutowicza Nr 8. (u pp. Otmar a Kloučka),
ve Volkově (u p. Vl. Mráčka), v Kvasilově (u p. Vl. Náhlovského.)

PROČ JI MUŽI OBDIVUJÍ?

Protože si nechala udělati trvalou ondulaci
u českého kadeřníka

Miroslava MAZÁNKA

v ZDOLBUNOVĚ,

který má dva aparáty na velké i drobné loky.

Ceny od 4.— do 7.— zl.

Příjďte ještě dnes!

INSERUJTE U NÁS
NAŠE REKLAMA JE LEVNÁ A ÚČINNÁ

Celé Volyni jsou známa
nejchutnější piva
z parostrojího pivovaru
V. ZEMANA

v Lucku

Specialita pivovaru

„SA KURA“

Doporučuj všude
tohoto českého podniku
znamenitý mok.

POSPĚŠTE SI!!!

s nákupem, chcete-li mítí NEJNOVĚJŠÍ ZDOKONALENÝ

PETROLEJOVÝ MOTOR

LORENZ

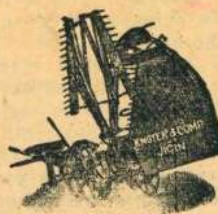

MOTORY došly právě z továrny

do skladu známé solidní firmy:

RUDOLF JOZEF a spol,

v ZDOLBUNOVĚ, ul. Kościelna č. 44.

KNOTKOVY ŽACÍ STROJE s
olejovou lázni, 3 kuličkovými
ložisky, s úžasné lehkým cho-
dem jsou stále na skladě. Ceny
v období zimním, předse-
zonním, snižené.

Pište, neb nás navštivte. Dobře Vám posloužíme!

Krajanské listy, týdeník československého lidu v Polsku. Vyd. a red. Josef Fořtík. Předplatné v Polsku a ČSR.: ročně zl. 10.—, na půl roku zl. 5.—. Do Ameriky zl. 15.— ročně. Předplatné se zasílá „przekazem rozrachunkowym“ na účet rozr. čís. 23 Luck, Předpl. přijímá také ČMS v Lucku. Ceny oznámení: celá strana zl. 120.—, půl strany zl. 60.—, čtvrt strany zl. 30.—. Drobná oznámení 10 gr. za slovo. Doporučené zásilky buďtež adresovány přímo na jméno redaktora.

Drukárna Józefa Fořtíka, Luck